idrottsforum.org/recensioner
IDROTTSVETENSKAP · LÄRARUTBILDNINGEN · MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652–7224 ::: Publicerad den 5 mars 2008
Utskriftsvänlig pdf-fil

Vad är det som gör en lärobok riktigt bra? Ett gott grepp om det ämne som behandlas är en självklarhet, liksom en genomtänkt pedagogisk uppläggning. En kritiskt ifrågasättande hållning till ämnet och till det egna stoffet är önskvärt, liksom god forskningsanknytning. Dessa kriterier kan sägas utgöra det raster genom vilket Josef Fahlén betraktat ännu en ny lärobok på sport management-området, *Managing Sport Organizations: Responsibility for Performance* av Daniel Covell, Sharianne Walker, Julie Siciliano och Peter Hess (Elsevier Butterworth-Heinemann). Det är här fråga om en traditionell amerikansk lärobok, med vissa styrkor utöver det vanliga men ännu fler svagheter, dessvärre. Fahlén pekar på bristen på koppling till idrottsforskningen – populärvetenskapliga data om idrott istället för djupare insikter om idrottsvärlden – och kanske förklaras detta av att författarna själva inte är representerade i de i och för sig generösa litteraturlistorna. Och kanske förklarar författarnas bristande forskningserfarenheter såväl att forskningsreferenserna sällan är nyare än 1970-talet – det var kanske då de själva fick sin utbildning – som avsaknaden av problematiseringar av den moderna idrottens management.

Brisfällig forskningskompetens

Josef Fahlén
Pedagogiska institutionen, Umeå universitet

Daniel Covell & al
Managing Sports Organizations: Responsibility for Performance
(Second Edition)
408 sidor, hft.
Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann 2007 (Fundamentals of Sport Management Series)
ISBN 978-0-7506-8238-1

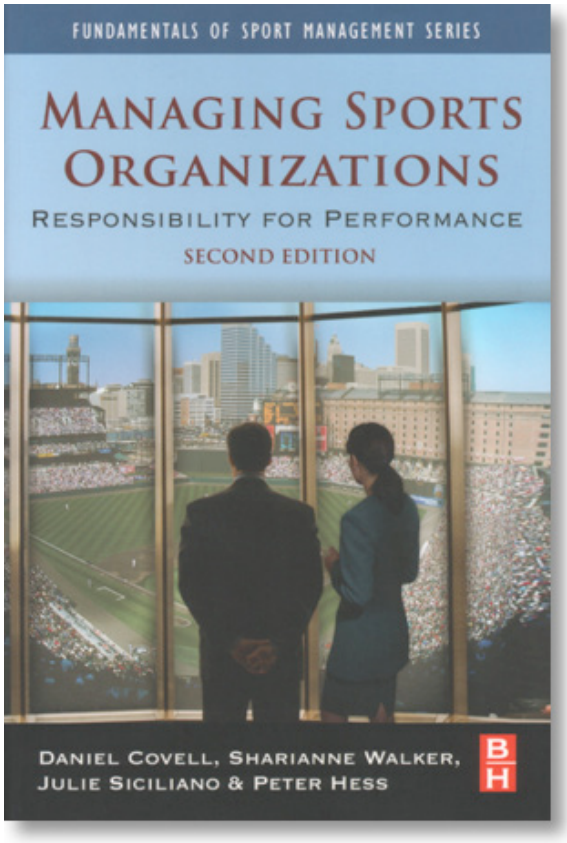

Managing Sports Organizations: Responsibility for Performance ingår i Elsevier's bokserie "Sport Management in Practice" som riktar sig mot grundutbildningsstudenter i början av sin sport management-utbildning. Innehållets upplägg följer den numera närmast klassiska amerikanska/engelskspråkiga *text book*-traditionen där sport management-litteraturen skjutit in sig särskilt på målsättning, beslutsfattande, organisationsstruktur, motivation, ledarskap och HR-arbete inom idrott och idrottsrelaterade verksamheter. Ett uppfriskande särdrag i denna titel är greppet att applicera de teoretiska koncepten i olika miljöer, dvs. globalisering och etik problematiseras kopplat till tillverkningsindustrin, motivation och ledarskap avhandlas kopplat till professionell idrott och målsättning behandlas i skolmiljö osv. Den första utgåvan publicerades 2002 men inga jämförelser med den görs i denna recension.

Författarnas utgångspunkt är management som ansvar för *performance* i vid mening. Denna utgångspunkt genomsyrar samtliga kapitel där förbättring av *performance* på olika sätt är centralt. Andra återkommande element är de traditionsenliga "Check the stats", "Inside look", "Summary" och "Management exercise", vars innehåll förekommer i olika benämningar och omfattning i den här typen av titlar. Varje kapitel avslutas med en

referensförteckning som möjliggör ämnesfördjupning på egen hand samtidigt som den kan fungera som resurs för undervisande lärare.

Det inledande kapitlet introducerar management-konceptet och hur det och dess ingående delar kan appliceras på idrott och idrottens organisationer för förståelse och praktiskt handhavande. Själva management-begreppet och organisationsbegreppet definieras och kopplas till de nya utmaningar sport management-sektorn står inför i och med högre krav på kvalitet, flexibilitet, innovationsförmåga och förändringsbenägenhet, hållbar utveckling och integritet. Kapitlet avslutas med en genomgång av management-forskningens framväxt och utveckling. Kapitlet ger en intresseväckande introduktion till fältet och inslagen med nya utmaningar är ett fräscht grepp i en jämförelse med den traditionella historielektion som brukar inleda de flesta titlar i den här genren.

I kapitel 2 avhandlas idrottens globalisering, idrottens sociala ansvar och etik samt mångfaldsaspekten. De två sistnämnda aspekterna blir här ett tidigt och ett centralt inslag i boken till skillnad från andra titlar i genren där de pliktskyldigast brukar läggas i en bisats i slutet. Kapitlet blandar normativa inslag med mer analyserande och reflekterande inslag vilket tillsammans bidrar till att ge texten både ett forskningsanslag och ett mer läroboksmässigt intryck som därmed kan tilltala både den mer vane läsaren och nybörjarstudenten. Däremot blir innehållet bitvis ihåligt då kopplingen till den aktuella miljön (”The sporting goods and athletic footwear and apparel industry”) präglar texten med diverse framgångshistorier från nyhetsmedierna vilket i sin tur tar utrymme från de mer forskningsanknutna källorna.

Kapitel 3, ”Information technology management and the sports media”, behandlar det senaste decenniets framsteg inom IT och kopplar dessa till den betydelse media har kommit att få i dagens idrott. Här blir tyvärr kopplingen till den aktuella miljön (”The sports media”) helt dominant då man som läsare överöses med siffror och statistik om allt ifrån hur mycket pengar denna marknadsnisch omsätter till hur många som tittar på olika evenemang. Kopplingar till den forskning som finns på området lyser nästan helt med sin frånvaro och i de fall läsaren erbjuds handlingsförslag utifrån bokens utgångspunkt *responsibility for performance* saknas underbyggnad helt.

Inte heller i nästkommande kapitel 4, ”Developing goals and school and youth sports”, blir den forskningsanknytning jag tycker är central för den undervisning författarna hävdar att boken är till för tillräcklig. Visserligen får vi några inspel från *management thinkers* men dessa inspel blir just inget mer än just *thoughts*. För effektivt målsättningsarbete hänvisas läsaren till Hersey’s & Blanchard’s (1981) SMART-modell som i detta aktuella sammanhang känns väldigt daterad. Författarna tycks heller inte reflektera över att målstyrnings-approachen fått väsentlig konkurrens från andra styrningsmetoder i mer samtida forskning. Litteraturlistan för kapitlet domineras av artiklar från *USA Today* och *New York Times* vilka förvisso ger intressanta inblickar i den amerikanska ungdomsidrotten men som i den här typen av litteratur måste ställas mot teorier och forskningsresultat för att bli intressanta och användbara för de läsare som boken vänder sig till.

Kapitel 5, ”Decision making and thehealth and fitness industry”, blir i ett svenskt perspektiv näst intill ovidkommande. Den enorma fitness-industri som finns i den amerikanska kontexten saknar nästan helt beröringspunkter med sin svenska motsvarighet och även om viss inblick alltid vidgar horisonten föreställer jag mig det svårt för många läsare att dra de paralleller som krävs för att texten ska ge något mer än bara en vidgad horisont. I detta kapitel är den forskningsanknytning som jag efterlyst tydligare men istället för att använda den relativt omfattande teoribildning och forskning om beslutsfattande i idrottsorganisationer som Chris Auld, Graham Cuskelly, Russel Hoye, Sue Inglis, Lisa Kikulis och andra förtjänstfullt bidragit med lutar sig författarna mot allmän managementlitteratur från 50-, 60-, och 70-talen. Illustrativt för hela förhållningssättet är en hänvisning till en artikel i *Business Horizons* från 1986 med titeln ”How top executives use their intuition to make decisions”.

I kapitel 6, ”Strategic management and sport facilities”, tar författarna med läsaren genom den numera närmast klassiska planeringsprocessen där det strategiska tänkandet i ett anläggningsperspektiv fokuseras. Tyvärr blir kopplingen till specifik idrottsforskning eller idrottskontext inte särskilt tydlig. De få tillfällen författarna kopplar ihop någon sorts forskning med någon form av idrottskontext är när hänvisningar görs till andra läroböcker i samma genre.

Kapitel 7, ”Designing the organization and sport agency”, avhandlar mitt eget intresseområde – organisationsstruktur och organisationsdesign och gör så i ett *sport agency*-perspektiv. De olika organisationsmodellerna och dess strukturella element beskrivs och förklaras men återigen helt utan förankring i den idrottsforskning som under de senaste 30 åren ägnat avsevärd uppmärksamhet åt just dessa frågor. Hela den forskning som Trevor Slack med kollegor bedrivit på de kanadensiska idrottsförbundens organisationsstrukturer ignoreras och istället hänvisas läsaren till Schein från 1985 och Weber från 1947. Med detta är inte sagt att dessa verk inte är betydelsefulla, men det blir närmast en fråga om trovärdighet när författarna så hårdnackat vägrar återge mer uppdaterad och framförallt mer idrottsanknuten forskning.

Kapitel 8, ”Motivation and leadership and professional”, sport blir däremot betydligt mer forskningsanknutet, låt vara att de flesta teorier och modeller hämtats från 50-, 60- och 70-talen. Kapitlet ger ändå en god överblick över de

senaste decenniernas ledarskapsforskning även om man också här skulle önska mer idrottsanknuten forskning och en något mer uppdaterad litteraturlista. Läsaren får i detta kapitel bekanta sig med bland annat Abraham Maslow's (1970) behovshierarki, Victor Vroom's (1964) *expectancy theory*, Douglas McGregor's (1960) X & Y teori, Robert Blake's och Jane Mouton's (1982, 1985) ledarstilsmodell, Paul Hersey's och Ken Blanchard's (1982) situationsanpassade ledarskap samt James Kouzes' och Barry Posner's (1987, 1990) transformella ledarskap.

Kapitel 9, "Human resource management and the tour sport industry", tar, som kapitlets titel antyder, ett samlat grepp på idrottsorganisationers personalarbete och här särskilt de idrottsorganisationer som opererar de turnerande idrottscirkusarna (t.ex. ATP-touren i tennis, världscupen i skidor, golftourerna). Men anknytningen till den aktuella miljön blir återigen tyvärr inte mer än en lång uppräkning av namn och belopp. Forskningsanknytningen lyser här nästan helt med sin frånvaro och detta ateoretiska intryck förstärks ytterligare av att många referenser saknas helt i referenslistan. Detta kan tyckas vara en petitess i sammanhanget och det skulle det kanske kunnat vara om kapitlet haft andra förtjänster. Själva innehållet känns trots det adekvat och hyfsat anpassat till idrottsvärldens särskilda förutsättningar. Tyvärr utelämnar författarna helt det enskilt största särdraget för idrottens *human resource management*, nämligen beroendet av de ideella krafterna. Visserligen kan kanske författarna hävda att behovet av det ideella är minimalt i den här typen av professionella verksamheter, men i så fall har i stort sett alla andra författare av den här typen av litteratur på området fått något om bakfoten. För en svensk läsare blir luckan hur som helst en stor brist.

I bokens sista kapitel, "Managing change in collegiate athletics", behandlas ett annat av mina intresseområden, nämligen förändring. Här accentueras alla de invändningar jag haft hittills: forskningsanknytning, aktuell forskning, och idrottsanknytning av teorier och modeller. Förändring har i den engelskspråkiga sport management-forskningen fått mycket stort utrymme där såväl empiriska undersökningar som mer teoretiska diskussioner förts om samhällets och idrottens förändringar och dess inverkan på alltifrån idrottsorganisationers struktur, kultur och personalarbete till ledarskap, strategiarbete och målsättningar. Författarna lyckas visserligen uppmärksamma Trevor Slack med några rader men hämtar dessa från hans egen lärobok med liknande innehåll som den författarna själva skrivit. Trevor Slack och hans kollegor har som jag tidigare nämnt varit mycket flitiga bidragsgivare till den internationella sport management forskningen och deras huvudsakliga intresse har sedan tidigt 80-tal varit just förändring. Genom att helt förbise detta avslutar författarna boken närmast helt utan trovärdighet, i mina ögon.

Det genomgående intrycket av *Managing Sports Organization: Responsibility for Performance* är att boken lämnar många svar i stil med hur många tittare och åskådare det är på olika evenemang och hur stora summor som cirkulerar, men det ställs få frågor om hur och varför. Jag saknar i stort sett helt det ifrågasättande, problematiserande och diskuterande jag tycker borde vara centralt i texter på den här nivån och med den målgrupp som författarna riktar sig mot. Boken har som sagt samlat många intressanta fakta om den så kallade idrottssektorns mångfacetterade verksamheter från dagspress och diverse facktidskrifter, men på forskningssidan är idrottskopplingen närmast obefintlig. Denna koppling skulle väl i och för sig undervisande lärare kunna stå för men då fältet vimlar av dylika titlar där såväl forskningsanknytning som idrottskoppling är avsevärt starkare finns det inte många skäl till att välja just denna titel. Att författarna själva med några ytterst få undantag lyser med sin frånvaro i litteraturlistorna ser jag som ytterligare ett svaghetstecken. Frånvaron skulle i och för sig kunna förklara de brister jag återkommande anmärkt på men att referera till sina främsta konkurrenters snarlika läroböcker blir inte bara en brist på kvalitet utan vittnar också om dålig ämneskännedom.

© Josef Fahlén 2008

Köp boken från Bokus.se

Kjøp boken fra Capris.no

Køb bogen fra eLounge.dk